

ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

*Лупиніс Оксана
Науковий керівник – доц. Барна Ірина*

ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ У ШКОЛІ

Актуальність дослідження. Сучасна екологічна ситуація в Україні, та й в усьому світі загострюється щодня. Є багато факторів, які на це впливають: забруднення атмосфери шкідливими викидами, величезна кількість тон сміття, яке забруднює нашу Землю, вирубування лісів і знищення через це цілих екосистем. До всіх цих факторів додалась ще й війна, яка дуже погано впливає на довкілля.

Щоб не допустити вище сказаного потрібно формувати екологічну освіту [1]. Екологічне виховання в школі є дуже і дуже важливим фактором, яке формує в учнів екологічне бачення та усвідомлення екологічної цінності середовища. Система екологічного виховання передбачає в учнів формування умінь аналізувати явища природи, бережливого ставлення до неї, як до надзвичайно важливого середовища існування людей.

З історії дослідження проблеми. Екологічне виховання є одним із найважливіших пріоритетів ЮНЕСКО, Національної доктрини розвитку освіти в Україні XXI ст. та інших основоположних документів світового та національного рівня. Це питання вивчало також багато вчених, таких як: Г. Пустовіт, О. Пруцаков, А. Риженко, О. Колонькова, В. Шарко, С. Шмалей, О. Сухоминський. Проте, як свідчить аналіз доробку цих вчених, питання методики екологічної підготовки учнів під час навчання географії в основній школі, проблеми, які при цьому виникають та причини, що їх обумовлюють є недостатньо вивченими.

Методи дослідження. У дослідженні використано наступні методи: метод аналізу та синтезу: аналізуванню були піддані матеріали, які вдалося зібрати за час проходження педагогічної практики у школі; метод порівняння зібраних даних та отриманих результатів.

Виклад основного матеріалу. Екологічне виховання – є дуже важливим фактором у формуванні екологічної свідомості школярів. На сучасному етапі навчання, як педагоги, так і батьки повинні розуміти важливість цього напрямку. Ми знаємо, що екологічне виховання повинно розпочинатися з раннього віку і продовжуватись все життя [2]. Спочатку діти вчать помічати прекрасне та незвичне навколо себе, учаться спостерігати, милуватись природою, посилено охороняти природу, не шкодити їй, робити довкілля чистішим.

Проходячи практику у загальноосвітній школі I-III ступенів м. Тернополя №18, я мала можливість поспостерігати за учнями восьмого класу та вивчити уважніше питання екологічного виховання.

Як я вже згадувала вище, екологічне виховання повинно формуватися з раннього віку. Аналізуючи побачене на практиці, я можу з впевненістю сказати, що в учнів восьмого класу вже є екологічна свідомість. Коли на одному з уроків ми вивчали концепцію сталого (збалансованого) розвитку, діти активно вели бесіду про те, чому саме це важливо, говорили також і про важливість всіх завдань цієї концепції, вони розуміли її сутність. Більше того, учні восьмого класу усвідомлюють масштаби екологічної кризи, які є на даний момент, пропонують свої ідеї зі збереження довкілля (можливо ці ідеї не є для когось новими), що засвідчує небайдужість підлітків до стану довкілля в рідній державі, а також і до долі планети в цілому.

Але на жаль, я помітила, що у навчальних програмах на вивчення тем екологічного спрямування відноситься, як на мене, досить мало часу. У 5-9-х класах передбачають такі моменти екологічного виховання: накопичення знань про об'єкти живої та неживої природи, закономірності розвитку та функціонування екосистем; аналіз та прогнозування екологічних ситуацій в регіоні; закріплення певних нормативних правил поведінки у довкіллі [4].

Разом з тим, за результатами рівня екологічної освіти серед учнів середньої ланки варто поглиблювати і розширювати знання про явища й закони природи; розкривати причини й наслідки екологічної кризи сучасності; обґрунтувати шляхи збереження природних комплексів для майбутніх поколінь.

Як свідчить досвід відвіданих уроків у восьмому класі, з яким мені довелося працювати на педагогічній практиці, ключовими предметами, на яких в першу чергу проводять екологічне виховання є: біологія; географія; хімія; фізика.

Зважаючи на те, що згадані предмети не націлені на екологічну освіту, а лише можуть містити екологічний аспект в межах теми уроку, очевидним стає пошук шляхів надолужити прогалини в екологічній освіті та вихованні. Як один із варіантів – проведення позакласних заходів на екологічну тематику, орієнтуючись при цьому на реалізацію краснавчачого принципу, який надзвичайно дієвий та мотивуючий для учнів. Варіантів цієї роботи може бути дуже багато: створення молодіжної організації, яка б могла займатися діяльністю із метою поліпшення стану навколишнього середовища; проведення виховних годин на екологічні теми; проведення ігор-квестів на екологічну тематику.

У процесі проходження практики студенти-практиканти у школі проводили такі виховні заходи як «День Землі», «День води». Однак, я точно знаю, що таких заходів у школі є більше і це дуже добре!

Щоб екологічне виховання мало позитивний результат, вона має бути організоване належним чином і відповідати певним вимогам [2, 3]. Виховна активність екологічної діяльності збільшується за тієї умови, коли учні є не лише виконавцями, а й організаторами. Саме тому, можна і треба давати творчі завдання, котрі б учні виконували всі разом і виховували любов та бережливе ставлення до природи.

Також, виховувати екологічне мислення повинні і батьки, це дуже важливо [5]. Якщо в школі вчителі навчають і виховують учнів, а вдома в цьому допомагають і батьки – результати можуть бути вражаючими.

ЛІТЕРАТУРА

1. Barna, L. Hrytsak, H. Henseruk, The use of information and communication technologies in training ecology students. E3S Web of Conferences Volume 166, 22 April 2020, Article number 10027. DOI: <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202016610027>
2. Barna, I.; Hrytsak, L.; Henseruk, H. and Lytvynova, S. (2022). Features of Utilization Information and Communication Technology in the Process of Teaching the «Environmental Impact Assessment» Course. In Proceedings of the 1st Symposium on Advances in Educational Technology. Volume 2: AET, ISBN 978-989-758-558-6, pp. 332-345. <https://doi.org/10.5220/0010931500003364>
3. Досвід роботи школи з екологічного виховання учнів. URL: <https://osvita.ua/school/method/upbring/1130/>(дата звернення: 13.04.2023).
4. Екологічне виховання в закладі загальної середньої освіти. URL: <https://oplatforma.com.ua/article/2304-ekologichne-vihovannya-v-zaklad-zagalno-seredno-osvti> (дата звернення: 15.02.2023).
5. Екологічне виховання у школі. URL: <https://vseosvita.ua/library/ekologichne-vihovanna-u-skoli-116663.html> (дата звернення: 10.04.2023).

Томчишин Анастасія

Науковий керівник – доц. Барна Ірина

АНАЛІЗ СТАНУ ПИТНОЇ ВОДИ ЦЕНТРАЛІЗОВАНОГО ВОДОПОСТАЧАННЯ МІСТА ТЕРНОПІЛЬ

Проблема якості питної води в світі відноситься до числа соціально значущих, оскільки визначає ступінь екологічної та епідеміологічної безпеки здоров'я населення. Невідповідність якості питної води нормативним вимогам є однією з причин поширення багатьох хвороб.

В Україні основним видом питного водопостачання населення є централізоване. Відомо, що якість водопровідної питної води залежить від різних чинників, основними з яких є стан та якість води джерела питного водопостачання, ефективність водоочисних споруд та